

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri pop. — Naročnina znaša: za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K in za en mesec 2 K. — Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se upravnistvo ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamične številke po 6 stot. (3 vč.); izven Trsta pa po 3 st.

Telefon številka 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglaš!

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zavale, domači oglasi itd., se računajo po pogodbi. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnistvo v ulici **Molin piccolo št. 7. II. nadstr.** Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna: ulica Torre Bianca 12.

Tišče si oči, da jim ne treba gledati!

Povedali smo bili že, da imajo zsedje žase v Vidmu kaj pisano življenje. Bilo je tam vse polno »kongresov«, katerih glavni karakteristik je bil, da so — vsi imeli isti cilj pred očmi. Zborovalo je tam tudi novo društvo »Pro Trento e Trieste«. Vsaka nova metla rada pometa — tako nekako pravi naš slovenski pregovor. To je umevno, ker so moči sveže in je ambicija mladosti vsikdar velika. Ne čudimo se torej, da so bili sklepi tega »kongresa« v Vidmu najizrazitejši, najradikalnejši, najdalekosežnejši in tudi — najočitnejši. Tako so sklenili n. p. na tem kongresu, da je vsa iredentovska društva organizirati v eno zvezo in da je prevzeti vse občine po Italiji, naj svojim trgov in ulicam dajo imena »neodrešenih mest«. Dalje so izrekli željo, naj bi se po solah dotedanje stenske karte Italije nadomestile s takimi, na katerih bi bile razvidne »naravne meje« kraljestva italijanskega! A tudi svoje lastno ime je spremenilo društvo v zmislu, da bo isto razločnejše govorilo o namenih in ciljih. Imenovalo se bo odlej: »Federazione nazionale pro Italia irredenta«.

Z istim čutstvom, kakor spremljemo stvari, ki so umevne same ob sebi — kakor je n. pr. samo ob sebi umevno, da oni, ki naglo in čez mero pije, mora postati pijan — beležimo te politične dogodke. Kakor je samo ob sebi umevno, da oni, ki preveč pije, postaja pijan, tako je umevno samo ob sebi, da oni, ki ima zaprte, oči ne vidi dogodkov. Tudi naši avstrijski oblastneži ne vidijo dogodkov, tudi oni imajo zaprte oči; ali nimajo jih zaprtih morda radi kake naravne hibe v organizmu, ali valed kake vnanje mehanske sile, ampak zaprte jih imajo, ker jih sami in namenoma tišče skupaj. Oni ne vidijo nič in ne slišijo nič, ker bi jim bilo neprijetno to, kar bi morali gledati in čuti! Oni čuvajo koncept svoje politike! Tega hočejo »hraniti«, pa naj radi tega tudi izgube pravdo med celokupnostjo naše države in aspiracijami, ki se dajo uresničiti le na račun te celokupnosti. Gospodi v Italiji ne zamerjamo mi nimalo. Mi jim marveč izrekamo priznanje na njihovi dolednosti in trdnosti, s katero sledi svojim ciljem, in izkoriščajo vsako priliko in vsako okolnost, ki jih približuje uresničenju namenov. S svojega stališča imajo

gospoda popolnoma prav, ker norec bi bil, kdor ne bi izkoristil slepote in raznih grehov — drugih ljudi. Oblastneži v Avstriji tišče svoje oči skupaj, da ne vidijo in ne slišijo; ali tega naj si ne domisljajo nikar, da radi tega ura zgodovine ne teče dalje, da se radi tega razvoj dogodkov zaustavlja!

To je res udobno in človeku ne treba, da bi si razburjal živčevje, ako si vsikdar, ko bi mu trebalo gledati v oči neljubim dogodkom in morda nastavitvi prsi in dvigniti roko, da se parira njemu samemu namenjeni udarec, jednostavno zatiska oči. O da, to je jako udobno, ako državniški takim načinom »zavzemljejo svoje stališče« nasproti dogodkom, da se jim — izogibljejo previdno. Ali mi bi sodili, da državniki je nekoliko ta naloga, da čuvajo interese svoje države, pa naj bi se imeli radi tega tudi malo trše sprijeti z njim, ki se hoče nemilo dotikati teh interesov. Tako sodimo mi, tako nam pravi naš skromni in omejeni »podaniški razum«. Ne vemo, morda smo v zmoti. In če smo, prosimo lepo ponižno »za zamero«!

Ali temu menda ne bodo prigovarjali tudi visoka gospoda tam gori, da se onemu, ki prerad spi, rado dogaja, da — zamuja vlak! In to velja tudi — prav gotovo velja — za vlake, ki prevažajo sem in tja od ene strani interese, ki jih ima neka država, katera čuje baje na ime »avstrijske«, čuvati ob bregovih Adrije, in od druge strani interese nekega izvestega, sicer toli pritajevanega, ali v resnici vendar obstoječega gibanja tam onkraj Adrije v solnčnem kraljestvu.

Politični pregled.

V Trstu, 5. oktobra 1903.

Vspreh sestanka v Münzstegu.

Specijalni dopisnik lista »Die Zeit« pritrja sicer vestem — ki prihajajo toliko iz oficijoznih, kolikor iz zasebnih virov — da je v velikih glavnih dnevnih vprašanjih doseženo sporazumljenje in da ni ostalo od teh ničesar, kar bi bilo še rešiti. Ali nekaj toček da je vendar, preko katerih ni mogla fina diplomacija barona Aehrenthala (avstro-ogrškega poslanika v Petrogradu). — Katere in kake točke so to — to se za sedaj odteza javnosti. In sploh da je ves tek in izid konference povit v etrogo tajnost. Vendar je brzkone bolgarsko vprašanje tu v me.

Priznava se toliko z avstrijske kolikor z ruske strani, da se knez Ferdinand nabaja

v najneprijetnejši situaciji, ako bi se hotel še nadalje upirati popularni vojni (s Turčijo). Zato treba najti poti, da se kneza podpre v njegovi situaciji. Ali kako naj se to zgodi — v tem pogledu niso prišli na jasno v Münzstegu. Obema vladama je — pravi naš gornji vir — namen, da z uradnim komunikacijem obvestita javnost o razpravah v Münzstegu. Glede forme, v kateri se ima to zgoditi, niso še na čistem. Toda to je gotovo, da to oficijelno ali oficijozno priobčenje ne bo bogato na vsebini, ker dnevi v Münzstegu niso donesli obveznih sklepov.

Iz ogrske zbornice. (Nadaljevanje sobotnega brzojavnega poročila).

Posl. Nagy je obžaloval obdržanje tretjeletnikov pod orožjem, a je dejal, da je bilo to valed sedanjih parlamentarnih razmer neizogibno. Menil je tudi, da vojno ministerstvo ni parlamentu, marveč je le delegacijam odgovorno za to odredbo, valed česar je prišlo do kontroverze med govornikom in opozicijo, katera je trdila, da je vojno ministerstvo odgovorno tudi pred parlamentom, ker parlament voli delegacijo. Govornik je potem menil, da bi opozicija storila mnogo bolje, ako bi glavovala za kontigent novincev, ker bi se le na ta način moglo omogočiti tretjeletnikom, da pojdejo na dopust. Pozneje, da bi mogla opozicija zopet nadaljevati svoj boj. Govornik je slednjič predlagal, naj se seja zaključi ter skliče prihodnja seja še le po sestavi nove vlade.

Govoril je še posl. Polonyi, ki je zaključil z izjavo, da se v Ogrski nikomur več ne posreči sestava ministerstva, ako ne bo dovolil madjarskega poveljnega jezika.

Slednjič je zbornica vsprejela Nagyjev predlog in seja je bila zaključena ob 3. uri popoldne.

Dogodki na Balkanu. Dne 2. t. m. so ustaši po noči napadli turško taborišče pri Egri-Palanka. V gorovju Perim mora med kristijanskim prebivalstvom vladati grozen strah, ker je dne 2. t. m. nad 2000 beguncev došlo v samostan Philo in v Semkovo.

V Bolgariji prihaja dan za dnevom vse polno beguncev iz gorovja Razlog. Turške vojaške straže so blizu samostana Philo poklale več stotin bežečih žen in otrok.

Turška vlada poroča, da je dne 29. m. m. kakih 400 ustašev obkolilo vas Belidže v okraju Razlog. Ustaši da so pripadali bolgar-

skemu domobranstvu in so imeli vojaške čepice. Ko so zažgali kristijanski in mohamedanski del vasi, prisilili so bolgarsko prebivalstvo, da se jim je pridružilo, na kar so se utrdili na neki bližnji višini. — Tudi druge ustaške čete, ki so udrle v »sandžak Seres«, da so bile vojaško organizirane in so bile baje po železnici pripeljane do Belove, odkjer so se preko Samakova podale v okraj Razlog.

Prva enciklika papeža Pija X. — Papež Pij X. je izdal svojo prvo encikliko. Vsebinsa isteje splošnega pomena in se ne spušča v posamična konkretna vprašanja, ki so pomenljiva za politiko sv. Stolice. Enciklika pravi, kako težko je Pij X. prevzel izvolitev, ker se ne smatra vrednim tolike časti in ker se ni upal biti naslednikom njemu, ki je skozi 26 let vodil cerkev z veliko modrostjo, visoko razsodnostjo in prebogato na čednostih. Ali udal se je v božjo voljo in on ne pozna drugega programa, nego da se vse vspostavi v Kristu, tako, da bo Krist vse in vsem. Papež oporeka onim, »ki iščejo tajne namene v naši duši, da bi jih izkoristili za posvetne namene in strankarske želje. Mi pa nočemo biti nič drugega nego služabniki Boga, ki nam je poveril sv. nalogo.«

Izlasti toplo priporoča enciklika vzgojo mladine, posebno duhovske. Katoliške družbe naj se množe in naj dajejo izglede za krščansko življenje. Papež priporoča tudi dela vamiljenja. Čim bo vse vspostavljeno v Kristu, bodo bogati usmiljeni in dobroteljni nasproti nižim, a ti poslednji bodo mirno in s potrpljenjem prenašali nadloge svojega stanu. Poleg odstavka, v katerim papež oporeka domnevanju o »tajnih nameni«, je najmarkantnejši zadnji, ki govori o dolžni udanosti do vladajočih.

Tržaške vesti.

Smrtna kosa. Čutstvom iskrenega sožalja v duši javljamo, da je našo slovensko (v polnem pomenu te besede) Andrej Pertotove rodbino v Barkovljah (pri rumeni hiši) zadel hud udarec. Včeraj popoldne je namreč po daljši bolezni umrl sin in brat v tej družini, gospod Miroslav Pertot. To je v teku še ne dveh let četrti slučaj smrti v tej pošteti, rodoljubni in požrtvovalni rodbini.

dov. Pokorila sta se isti volji ter živela pod uplivom istih čutstev; njuni pogledi, njune misli so odgovarjale mislim obeh. Ko sta dospela na vrh nekega vinograda, sta se hotela odpočiti na jedni onih dolgih, belih skal, katere se morajo izveči vsakikrat iz skalnatih kletij; toda predno se je Julija vsedla, je opazovala okolico.

»Krasna okolica!« je vskliknila. »Sotore si hočemo napraviti in tu živeti. Viktor, je klicala, »pridite že vendar, pridite!«

Gospod d'Aiglemont je odgovoril od spodaj z lovskim klicem ne pospeševši korake. Samo od časa do časa je pogledal po svoji ženi, če so mu dopuščali ovinki pota. Z veseljem je dihala Julija va-se zrak, privzdignila glavo in pogledala Arturja s finim pogledom, s kakršnim izrazi duhovita ženska vse svoje misli.

»Oh«, je rekla, »tukaj bi hotela vedno ostati. Mari se lahko naveliča človek obdovovati to krasno dolino? Vam je zaano ime ta ljubke rečice, milord?«

»To je Ciza.«

»Ciza«, je ponovila. »In kaj je tam spodaj pred nami?«

»To so cherski holmei«, je odvrnil.

»In ob desnici? Oh, to je Ture. Toda opazujte le lepi učinek, katerega delajo v daljini zvoniki katedralke.«

(Pride še.)

PODLISTEK.

Ženska tridesetih let.

Francoski spisal: Honoré de Balzac.

Poslovenil K. Z.

I. Prvi grehi.

Vse napake in vsi pregreški imajo morda slabo sodbo ali preveč sebičnosti kakor pričetek. Postave zahtevajo posamične žrtve, da more obstajati družba. Ali se ne zavezemo vzdrževati pogoje, ki krepijo človeško družbo, ko uživamo njene koristi? Niso li brezkrušni neomečniki, ki morajo spoštovati tujo last, manj pomilovanja vredni, nego v svojih željah in naravni rahločutnosti prizadete žene? Nekaj dnij po tem prizoru, čegar tajnost je bila skrita v zakonski postelji, je predstavil gospod d'Aiglemont soprogi lorda Grenvilla. Julija je sprejela Arturja z neko hladno uljudnostjo, ki je delala čast njenemu umetnemu hlinjenju. Njeni pogledi so izdali, da je velela svojemu sreč molčati, trden glas je pričal, da bo gospodovala nad bodočnostjo. Ko je bila spoznala s pomočjo sredstev, ženskam takorekoč prirojenih, vso ljubezen, katero je vrgla v njem, se je zveselila gospa d'Aiglemont upanja na hitro okrevanje in se ni več zoperstavljala moči, ki jo je prisilil, da sprejme doktorjevo pomoč. Nikakor pa se ni hotela lordu Grenvillu preje zaupati, nego

je dovolj proučila njegove besede in njegovo vedenje, da bi se prepričala, če ima toliko plemenitosti, da bi na tihem trpel. Imela je čez njega neomejeno oblast, katero je izkoristila: ali ni bila ženska?

Montecontour je star gradič, sezidan na jedni sivih pečih, na katerih vzhajajo šumi Loira, ne daleč od kraja, kjer je bila ustanovljena leta 1814. Julija. To je gradič v Touraini, bele barve, ljubek, z zrezljanimi stolpiči, ograjen, kakor s čepkami, jeden onih krasnih gradičev, ki se zrealijo s svojimi murvinimi grmi, trtami, skalnatimi stezicami, odprtimi ograjami, skalnatimi kletmi, bršljanom in svojimi pobočji v vodni gladini reke. Strehe Montecontourja se blišče v solčnih žarkih, tam se vse sveti kakor srebro. Nešteto spominov na sosedno Špansko daje tej divni naselbini pesniški izraz. Zlate žoltenice in zvončice napolnjujejo zrak z vonjavami; zrak je mil, žitna polja se povsodi smehljajo in povsodi obdaja dušo sladek čar, jo poleni, stori zaljubljeno, mehko ter jo zssiblje. Ta lepa krajina uspava bolečine in zdrami strasti. Pod tem vedrim nebom in pri pogledu na to bliščečo vodovje ne ostane nikdo hladen. Tam ugasne več nego jedna častihlepnost, tam se vležeš v naročje mirne sreče, kakor se vleže dan za dnevom na večer solnce v svoje bagrene in višnjeve pogoje.

Bilo je leta 1821, ko ste stopali necega krasnega večera meseca avgusta dve osebi

po kamenitih stezicah, vijčah se ob pečinah, na katerih je sezidan gradič, ter se namenili proti vrhu, nedvomno, da se radujete tamšnjega krasnega razgleda. Osebi ste bili Julija in lord Grenville; a ta Julija se je videla popolnoma drugačna. Markizina lica so kazala svežo, zdravo barvo. Njene oči, katere je oživljala neka čudovita moč, so se svetile skozi vlažen hlap nalik fluidu, ki da otroškim očem neko mamljivo privlačnost. Veselo se je smehljala, bila je srečna, da živi ter razumeva življenje. Že na tem, kako je privzdigovala svoje ljubke nožice se je lahko videlo, da ni nobeno trpljenje več »viral« tudi njenih najmanjših kretenj, kakor nekaj, ko jo je oviralo tudi najmanjše gibanje. Pod belim, svilnatim solnčnikom, ki jo je varoval solčnih žarkov, in v pajčolanu je bila podobna novoporočenki, devi, ki je pripravljena udati se vsem prijetnostim ljubezni. Artur jo je vodil skrbno, kakor ljubimec, vodil jo je kakor otroka, pripuščal jej najlepšo pot, ogibal se z njo kamenja, razkazoval jej razglede ali pa se ustavil z njo pred kako evedleco. Vedno ga je nagajala k temu večna udanost, nežna ljubezen in temeljito poznavanje stanja te žene, in bilo je, kakor da so mu ta čutstva prirojena, morda bolj, nego njegov lastni, za življenje potrebni nagon. Bolnica in njen zdravnik sta šla z enakimi koraki, ne da bi se čudila soglasju, ki se je pojavilo že prvi dan njunih spreho-

Iskreno so žalje čutimo žnjo kakor ljudje in kakor rodoljubi.

Pogreb bo jutri popoldne ob 4. uri.

»Delo rovanja« slovenskih odvetnikov v Trstu. Saj smo vedeli! Kje in kako naj bi prosluli tržaški informator proslule »Grazer Tagespost« opustil kako priliko, da ne bi sikal svojega strupa na nas Slovence? Saj smo vedeli, da ne pusti nepobrbljene tudi prilike, ko je pravična stvar, zastopana po naših tržaških odvetnikih, enkrat zmagala nad italijani. krivico in sebičnostjo ital. odvetnikov! Kako naj bi bila »Grazer Tagespost« opustila to priliko in ne bi vzela v svoje varstvo — krivice? Ni bilo možno. To je bilo izključeno, ker sicer ne bi bila »Grazer Tagespost« več — nemško-liberalen list! Graški list se ujeda, da je le delo »rovanja« trž. šk. slovenskih odvetnikov krivo navtem, »da se bo odslej sloven. razpravljalo na razpravah s slovenskimi strankami« in da se bodo — (to je šč le nečuvstvo, nebasa odprite se!) — slovenskim nepremožnim obtožencem dajali slovenski odvetniki kakor branitelje ex offio!

Večkrat že smo konstatirali, da se v rečenem graškem listu — vsaj kolikor se dostaje našh tržaških stvari — ne prestopa borita za rekord: ignoranca in impertinencia! Kar čitaš v tem listu o dogodkih v Trstu je ali brezobraznost ali gorostana neumnost. Tako smo tudi v zadregi, ali naj bi pritiskali pečat nepravilnosti ali pa neumnosti — onemu, ki prizadevanje, da se sme obtoženece braniti v svojem jeziku in da ga brani branitelj, s katerim se more sporazumeti — označa kakor »rovanje«. Torej vsako delo za pravico — rovanje! Tako umevajo ti liberalci humaniteto v justici!! Na taki moralni višini stojte ti — liberalci!!

Arogantnež in ignorant v »Grazer Tagespost« žuga z akcijo proti tej odredbi ministrstva. Sedaj pa zopet ne vemo, ali ne ve ta nevednež, da so italijanski odvetniki že izveli »protiakcijo«, ki se je ravno završila s tem sijajnim fiaskom; ali pa je tako brezsrmen, da bi hotel hujkati italijanske odvetnike v nadaljnje upiranje proti vsakim pravice za Slovence. Pri tem možu je možno eno in drugo. Če že mora biti povsod blizu, kjer je krivica ali blamaža — dobro mu teknilo!

Italijanske in slovenske šole. Včerajšnji »Piccolo« primerja postopanje vlade nasproti slovenskim in italijanskim šolam in prihaša z pomočjo svoje židovske logike seveda do trditve, da vlada podpira nezakonite zahteve Slovencev in postopa proti zakonitim zahtevam Italijanov. Te svoje trditve podpira židovski list z dvema izgledoma in pravi, da je vlada zavkazala goriški občini ustanoviti v Gorici nepotrebno slovensko šolo, dočim je tržaški občini zabranila ustanoviti nepotrebno italijansko šolo pri Sv. Ivanu.

Slovenska šola v Gorici da je nepotrebna, ker se je letos vpisalo vanjo le 17 učencev. Kdor čita samo »Piccolo« in slepo veruje njegovim trditvam, mora mu seveda pritrditi, da ima v tem obziru popolnoma prav. Našim čitateljem pa je jasno, zakaj zakeha v to šolo tako majhno število učencev, ker smo o zadevi slovenske občinske šole že neštvisilno krat pisali in zadnjič celo pred nekolikimi dnevi. V to šolo ne zahajajo učenci jedino iz tega razloga, ker jo je že italijanska občina tako priredila, da ne bodo hodili.

Postavila jo je namreč na skrajno periferijo mesta in v tako zgradbo, ki prav nič ne odgovarja zdravstvenim zahtevam. Da je pa v Gorici slovenska ljudska šola prepotrebna, dokazuje najbolj tamošnja zasebna slovenska šola, ki je prenapolnjena slovenske dece. Kdo torej trpi v Gorici škodo, Slovenci ali Italijani? In kdo je kriv, da goriški Slovenci trpe v tem obziru škodo, ako ne ravno tista vlada, kateri očita »Piccolo« da favorizira Slovence, in katera noče prisiliti goriške občine, da bi ustanovila slovenskim otrokom v Gorici šolo na primernem prostoru in v zgradbi, ki bo odgovarjala temu namenu?!

Tudi o nepotrebnosti italijanske šole pri Sv. Ivanu se je že dovolj govorilo in pisalo in bilo bi le škoda za čas in prostor isto ponavljati. Sicer pa to nehoti priznava tudi včerajšnji »Piccolo«, ko govori, da ne more nihče tržaški občini zameriti, da si — ako bi laška šola pri Sv. Ivanu tudi ne bila prav potrebna — dovoljuje v tem obziru »majhen šolski luksuz«. Tu ga imate. Žida in Italijana lepo skupaj! — Torej Italijani si smejo dovoljevati na naše slovenske stroške poleg

mnogih družih luksuzov še luksuz laške šole pri Sv. Ivanu, a mi pa moramo, kljubu davkom, katere plačujemo v šolskem obziru — stradati! Oni luksuz dveh italijanskih srednjih šol, za katere mečejo proč stotisočake in stotisočake, mi pa brez slovenske šole v mestu, dasiravno nam radi tega prav nič ne odbijajo na davkih! Lepa načela to! Lüksus na stroške družih. Kaj zakoni, kaj pravica, kaj enakopravnost?! Kdor ima moč v rokah, ta lahko guli in odira onega, katerega ima pod seboj, da si potem lahko dovoljuje — luksuz. Na podlagi te najnovejše italijansko-židovske teorije pridemo slednjič še tako daleč, da tržaška občina zapleni in poproda vse imetje tržaških Slovencev, da si bo potem lahko dovoljevala luksuz laške univerze in druge kulturne luksuze. Lüksus je lepa reč, gospoda Italijani, kdor si ga lahko privoščja iz svojih sredstev; ali luksuz, kakor ga razumevate in izvajate vi, ni nič drugega, nego najnižje — lopovstvo!

Spuščenje v morje vojne ladije »Nadvojvoda Karol«. Že ob 6. uri zjutraj, če si prišel preko lesnega trga na Corso, si mogel opaziti neko posebno gibanje po ulicah. Mnogi so vedno bolj naraščala in vsi so se gibali v eni in isti smeri — tja doli proti velikemu trgu in dalje proti sv. Andreju do ladijedelnice pri sv. Marku. Ali niso bili samo Tržačani v teh množicah, ogromno število je bilo tudi tujcev, ki so o tej priliki pršli v Trst od vseh strani. To se je posebno opazalo na parnikih, ki so ob tej priliki vozili goste v miljski zaliv in jim tako nudili lepo priliko za prisostvovanje na veličastnem prizoru. Izlasti na velikem Lloydovem parniku »Venus« — čegar ogromni krov je bil natlačen občinstva do zadnjega prostora — si mogel poslušavati govorce v celi vrsti jezikov: v slovenskem, hrvatskem, italijanskem, nemškem, francoskem, poljskem in madžarskem jeziku.

Proti ladijedelnici je drdrala kočija za kočijo, izvozeček za izvozečkom. Pa tudi na vseh gričih, ki nadvladujejo ladijedelnico, je mrgolelo občinstva.

Na prostoru samem, v neposredni bližini orjaka, ki se je imel spustiti v mokri element, je bila zbrana nepregledna množica iz vseh slojev od mogotev in blestečih civilnih in vojaških uniformah, pa do priprostitih meščanov in delavcev žuljavih rok.

Okolo 7. ure je vrsta kočij pripeljala nadvojvodo Rainerja s soprogo, nadvojvodinjo Marijo Karolino in nadvojvodo Leopolda Salvatorja s spremstvi na pomol sv. Karola, kjer se je vsa gospoda ukrcala na parnik »Pelikan«, ki je bil sijajno odlična zelenjem in z zastavami. Kmalu za »Pelikanom« so se jeli pomikati drugi gori omenjeni parniki z gosti. Vreme je bilo krasno kakor navlašč za tak dogodek in je bila voznja v pravi užitek. Ko so parniki zasukali v miljski zaliv, nudi se jim je, izlesti pa njim, ki niso videli še kaj takega, nekako pretresljiv prizor. Tu so vam stali v vodnih masah orjaki naše vojne mornarice; in pobarvani pepelnato, so vam izgledali kakor gorostane trdnjave notri v morju. Iz vseh odprtih so vam zijala žrela — topov! Gorje, ko zsoňajajo ta žrela metati svoj grozni ogenj. Parniki z gosti so se namestili v krogi ravno nasproti ladijedelnici in so mogli gostje najlepše opazovati novega orjaka, ki je še ležal tam v svoji iz tramovja zloženi velikaški zibeli.

»Pelikan« pa je pristal v ladijedelnici in so gospoda stopili na kopno. Tu so jih vsprejeli namestnik grof Goëss, župan Sadri-nelli, upravni svetovalci tehničnega zavoda in zastopniki raznih oblasti. Za visoko gospodo je bil prirejen poseben paviljo. Takoj se je pričel običajni ceremonijel. Župnik vojne mornarice Uredniček je blagoslovil novo ladjo. Kumica je bila nadvojvodinja Marija Karolina, soproga nadvojvoda Rainerja, ki je hči slavnega vojskovodje in zmagovalca pri Aspernu nad Napoleonom leta 1809, navojvode Karola. Poveljnik vojne mornarice, admiral Spaun, je zaprosil kumico, naj izvrši čin »krsta«. Zdvigalviš se in izrekši besede, predpisane za krst, je kumica pritisnila na električno tipko in tradicijonalna buteljka šampanjca se je razletela. Jaden inženirjev je dal znamenje delavcem in ti so hiteli z delom za osvobodjenje ladije, stopile so v akcijo pnevmatične pumpe in v malo minutah je jel orjak drseti se svoje lesene zibeli niz-dolu začetkoma počasi, potem hitreje in malo minut pozneje ga je objelo morje v svoje neizmerno naročje. Nova ladija je plavala dalje kakih 200 metrov daleč v morje. Vse se je izvršilo uzorno točnostjo in mirnostjo in delavci so

nam zatrjali, da je to spuščanje vspelo najlepše, kolikor so jih videli do sedaj. Ko je ogromna ladija zdrknila v morje, doživel si prizor, ki ga ne pozabiš tako lahko, kajti bil je res veličasten. Ogromno telo ladijno se je veličastveno zibalo po morju, iz ladijedelnice in z ladij je orilo vsklikanje, na vojnih ladijah so gromeli topovi in svirale so godbe novi ladiji v pozdrav.

Tu ne smemo pozabiti nekega momenta, ki znači narodno poštenje in zavest našega slovenskega delavca v Trstu. Na krovu ladije »Nadvojvoda Karol« je bilo poleg od-delka vojne mornarice kakih 150 delavcev iz tehničnega zavoda. Mej temi, ki so imeli spremeti krščenca na tej prvi njegovi poti v bodoče življenje, to je v morske mase, je bilo kakih 130 Slovencev. Ti naši priprosti možje so se tudi v tem slovesnem momentu spomnili svojega rojstva in ves čas so, ko je ladija lezla niz-doli proti morju, kakor iz enega grla navdušenimi »živio«-klici dajali iz-raza svoji radosti in so vsprli vse zbrane visoke in slavne gospode manifestirali ekzi-stenco našega življa v Trstu. Hvala jim na tem, hvala! Ali manifestirali so še nekaj drugega. Včerajšnji tehnično težavni, ali toli sijajno vspeli čin je sijajna zmaga naše domačje industrije. A naši delavci so v svečanostnem trenutku posvedočili, da tudi sloven-ska roka spretno in pošteno dela za povzdigo te industrije.

Zato je včerajšnji dogodek triumf tudi okretnosti in sposobnosti našega delavstva. To — čast našega delavca — je glavni vzrok, da se radujemo na tem, da je včerajšnji čin toli krasno vspel. Da-li pa se je človeški družbi radovati na vseh namenih, katerim bo eventualno morala služiti nova vojna ladija, to je drugo vprašanje, katerega ne moremo potrditi, ni se stališča javne bla-ginje, ni se stališča humanitete.

Okolo 9. ure so ladije z gosti že do-spele nazaj v pristanišče tržaško. Kake pol ure pozneje je priplul tudi »Pelikan«. Vi-soka gospoda so se izkrcali ob gromenju topov iz vojnih ladij (ki so sledile »Pelikanu«) in se potem v čolnu prepeljali do obrežja ob pomolu sv. Karola. Na vsem obrežju do hotela »de la Ville« je bilo vse črno občin-stva in so imeli redarji mnogo truda, da so držali odprto pot za kočije. Množice so se potem razsule po vsem mestu: peš, v tram-wayih in z izvozečki. Bilo je gibanje po ulicah, kakor je vidimo le ob nenavadnih prilikah. Po gostilnah in pivarnah si le s težavo dobil prostora.

Pripomniti bi bilo tudi, da si je dal nadvojvoda Rainer (po dovršenem činu) v ladijedelnici predstaviti inženjerja Lucijana Riesa, inženjerja Gustava Hannicha in več voditeljev dela, oziroma delavcev, katerim je izročil odlikovanja.

Vprašanje zgradbe nove luke. Včeraj zjutraj vršila se je na parniku »Pelagosa« konferenca glede raznih načrtov za zgradbo nove luke. Te konference se je vdeležil trgo-vinski minister, baron Call, ki je prišel v naše mesto da prisostvuje spuščanju v morje vojne ladije »Nadvojvoda Karol«. Razun ba-rona Calla udeležili so se te konference mi-nisterjalni svetnik Delles, ministerjalni kon-cipist baron Chlumetzky, predsednik pomor-ske vlade vitez Ebner, dvorni svetnik baron Strobach, višji inženjer pl. Colombicchio, in-ženjer Piehler, luški kapitan vit. Nicolich, posl. Basevi, Combi in odvetnik Ricchetti, vit. Hütteroth in gospodje Demeter Ekonomo in Kalist Cosulich. »Pelagosa« plul je ob škedenjskem obrežju do Žavelj, od tam mimo Milj in potem v Trst, da si je mogel tako minister ogledati vse obrežje. Na parniku vršila se je razprava glede načrtov za grad-njo nove luke. Razprave so se udeležili skoraj vsi navzoči. Minister se je za svojo osebo izrekel bolj naklonjen načrtu, po katerem bi se nova luka zgradila pri Sv. Andreju, nego načrtu za zgradnjo luke v Žavljah.

Udeleženci te konference so dobili pre-pričanje, da ministerstvo popolnoma dobro pojmi nujnost tega vprašanja.

Druga železniška zveza s Trstom. Ces. kr. okrajno glavarstvo v Gorici raz-glaša:

V smislu § 14. zakona o razlastitvi za zgradbo železnice od dne 18. febr. 1878 drž. zak. št. 30, se javno naznanja, da se v na-men političnega obhoda glede podrobnega na-črta za v smeri bohinske železnice (Jesenica-Gorica) nameravajo varijanto delne proge od km. 89 8/9 do 91 6 železnice Celovec (Be-ljak)-Gorica-Trst, ki se izvrši na državne stroške (šl. I, t. 2. postave z dne 6. junija l.

1901 drž. zak. št. 63) razpoloženi na občin-skem uradu v st. Petru pri Gorici od 2. do vštete 15. oktobra t. l. za vpogled vsakemu v navadnih uradnih urah načrt za zemljiški odkup, izkaz imen in bivališč onih, katerih zemljišča ali pravice se razlaste.

Vsak udeleženec more na rečenem okr. glavarstvu v gori navedeni razpoložni dobi prigrisati pismene ali ustmene prigovore proti nameravani razlastitvi.

Novi Tržačani. Domovinstvo v Trstu so dobili:

Vekoslav Mozetič iz Mirna pri Gorici, Miha Mahorič in Vrem, Štefan Rošnič iz Ostrovice pri Podgradu in Alojzij Roza iz Gradišča v Furlaniji.

Čudno naključje. Pišejo nam: Kakor je menda znano tudi vam in tu pa tam ka-kemu prebivalcu našega »najzvestejšega« me-sta, imamo na trgu pred centralno pošto velik in lep (?) vodnjak, ki ima pa to ma-lenkostno napako, da je skoraj vedno — suh! Zadnjih 14 dni je bila na tem vod-njaku neka posebna izjema — voda je nam-reč tekla vsaki dan vse do minole sobote. Da je pa voda nehala teči ravno v soboto, to je res prečudno naključje in ljudje, ki radi verujejo v fraze menijo celo, da se je moral dogo-liti kakov poseben — čudež! Babjeverci ugrabljejo namreč, da se je voda, oziroma vodnjak — ustrašil streljenja iz to-pov naše mornarice! Koliko verjetnosti je na tem gibanju, o tem naj sodi vsakdo sam! Ali je tudi ljudij, ki sicer niso babjeverni, pač pa hudobni, da za vsakim pojavom slu-tijo zlobne namene in v tej maniji radi sumničijo. Taki ljudje govorijo pa o ču-dežu, ki se je dogodil minole sobote pred našo pošto palačo, da je bilo to le naraven pojav sil, ki delujejo tam doli na nekem dragem tržaškem trgu, kjer stoji naša ko-munalna palača. In ti ljudje sezajo še dalje v svojih sodbah in se jeze, da gospoda na magistratu, mesto da bi kazali mesto od vseh prijetnih strani, delajo s svojimi bedastimi de-monstracijami, vse možno, da se v naše mesto došli tujei dolgočasijo, da vidijo čim manje, kar bi bilo vabljivega in kar bi povspeševalo prihajanje tujcev — ki menda ob čajno prinašajo nekaj denarja s seboj in niso ravno na škodo mestu! Tudi pri nas da je sicer slučajev, ko bi tudi naši komu-nalni oblastneži najraje prirejali celo slavo-loke sem došlim tujcem. Tako da so n. pr. te dni z odprtimi rokami vsprejemali in ra-dostno pozdravljali v svojih listih prihod par — mesarjev iz Italije! Ali taki slučajji da so le izredni in da so posebno določeni v političnem koledarju, ki je veljaven na naši komunalni oblasti.

Tako sodijo torej nekateri, ki ne veru-jejo, da bi se bil minole sobote dogodil kakov čudež na našem trgu pred pošto pa-lačo in si prav »naravno« razlagajo, da se je tam stoječi »lepi« vodnjak kar naenkrat posušil.

Kateri so bolj pogodili: ali oni, ki ve-rujejo v čudeže, ali pa oni drugi — v ta spor se mi nečemo mešati. Če koga zanima stvar, naj le sam vzame svojo pamet v roke in — naj sodi!

Kako šikanirajo! Gospod Josip T. je dal že v letu 1900 napraviti l a š k o prošnjo za dosego domovinske pravice v Trstu. V letu 1901 mu je magistrat vrnil prošnjo z odlokom, v katerem so mu naznanili, da se ga ne more sprejeti v tržaško občino, ker ni dokazal, da je zadnjih 10 let vedno prebival v Trstu. Vsled tega odloka je dal T. na-praviti prošnjo na c. kr. redarstveni urad in ta mu je z odlokom od dne 17. avgusta 1901. izdal potrebno potrdilo.

Prosilec je na to dne 22. avgusta 1901 vložil novo l a š k o prošnjo z vsemi potreb-nimi prilogami. Na to obnovo prošnjo, kateri je bila pridejana, kakor se umeje, tudi priloga c. kr. redarstva, spisana v laškem jeziku, je prosilec prejel te dni odlok, ki zopet zavrača njegovo prošnjo. Odlok je da-tiran od dne 18. julija 1903. Magistrat trdi v istem, da prosilčev 10-letno bivanje v Trstu ni dokazano, češ, da v anagrafičnem uradu nahajajo beleške le — od leta 1891 do 1900!!

Kakor je videti iz tega izgleda, ne za-dostujejo več niti potrdila c. k. redarstvenega urada!

To je tako očitno šikaniranje, da bi mo-ralo slavno c. kr. namestništvo, katero ima sedaj stvar v rokah, najstrožje nastopiti proti zlobnemu postopanju mestnega magi-strata.

Skraini čas bi bil res, da bi se pove-

dalo mestnim oblastnežem, kaj se sme in kaj — se ne sme!

10 milijonov lir za poitalijančevanje Slovencev in Hrvatov v Primorju in v Dalmaciji. — Društvo »Dante Alighieri« je sklenilo, da si izposodi pri raznih bankah v Italiji 10 milijonov lir, da bi lažje izvrševalo svojo nalogo. Da bo največ tega denarja dobivalo društvo »Lega Nazionale«, o tem ni dvoma, kakor tudi ne o tem, da bodo otroški vrtni in »Legine« šole kakor gobe iz tal vedno bolj rasle po slovenskih in hrvatskih občinah v Primorju in v Dalmaciji. Naj bi vendar ti komedijanti raje za ta denar kupili polente svojim rojakom, katero si morajo služiti sedaj na tujem, kakor pri nas v Avstriji, na Francoskem in v Ameriki.

Po »Gorici«.

Še nekaj. V svoji notici, na katero smo odgovorili že v dveh člankih, apostrofira »Gorica« v zaključku »Slovenski Narod« tako le:

»Za imenovanima listoma (za »Edinostjo« in »Sočo«) prišepal je tudi »Slovenski Narod« od torka ter zasolil par gorkih goriškima slov. dež. odbornikoma. Pri tem pa igra jako klaverno vlogo; vidi se mu, da so mu goriške razmere popolnoma neznane. Sicer pa priznavamo radi, da mu gre le za to, da bi nekoliko očrnil »klerikalna« goriška odbornika; za stvar mu ni nič mari. Kako tudi? Saj molči o razmerah v kranjskem deželnem odboru, odkoder prihaja na slovenske vloge »klerikalnih« goriških odbornikov odgovor in drugi pisale v nemškem jeziku! Medice, cura te ipsum!«

Ča je temu res tako, smo brezpogojno na strani »Gorice«, v kolikor obsoja nemškutarenje na deželnem odboru kranjskem! To obsojamo že zato, ker načelno obsojamo narodni greh, neglede na to, ali ga je storil klerikalec ali liberalce. Ali važen vzrok je, ki sili, da treba še posebno obsojati nemškutarenje v dopisovanju z deželnim odborom goriškim. Naravnost nesramno je že, kakor Pajer izpodriva slovenski jezik iz uradovanja deželnega odbora. Celó nemščino uvaja, da le izpodriva slovenščino. Zato pa vsaki neslovenski dopis iz slovenskih krajev ali od slovenskih korporacij deželnemu odboru goriškemu pomenja — potuho gosp. Pajerju!

Žrtve militarizma. Pod tem naslovom pišejo »Soči« iz Kanala: V noči 29. sept. t. l. je umrl v Gorenjivasi v 32. letu svoje dobe Ivan Lenardič, štacunar in krčmar, zapustivši mlado vdovo in par otročičev. Mož je bil pozvan na letošnje jesenske vaje, in je iste opravil v 5. domobranskem pešpolku, goriški bataljon. Število njegove temeljne knjige je 1233. — Bolezen: pregrete, solnčarica in iz iste nastala meningitis. — V Krstenici leži na smrt bolan Fran Medvedšek. Tudi ta je bil istočasno s prvim na vajah v 5. dom. pešpolku, goriški bataljon. Štev. njegove temeljne knjige je 1259. Težko, da jo odnese živ.

Andrej Presen iz Gorenjevasi je, vračivši se z letošnjih vaj, tri tedne težko bolehal ter ležal. Močna narav mu je pomagala, da je okreval.

V domobranstvu se zahteva od vojnika, kar presega človeške moči. V tem treba, da poklicani faktorji nekaj ukredujejo.

Lepo bi bilo, da si v 5. dom. pešpolku zapomnijo temeljni knjigi št. 1233 in 1259, ter da ukredujejo potrebno v pomoč višje navedenim, odnosno njih žalujčim ostalom.

Novost. Ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metodija priredi v nedeljo dne 18. oktobra v dvorani novega »Narodnega doma« pri sv. Ivanu — čujte! — vinski pokašunjo letošnjih in starih dobrih vin, spojeno z vojaškim koncertom. Podrobnosti bodo sledile.

Zavod sv. Nikolaja priredi na svojem vrtu prihodnjo nedeljo tombolo in sicer v pomoč pogorelcem v Boven. Ker povsod pomagajo nesrečnim sorojakom, tedaj smo dolžni tudi mi tržaški Slovenci, osobito pa naša Bvška dekleta, da prinesejo mal dar na ta žrtvenik. Vstopnine ne bo nikake, le listki so po 20 stot. Dobitki bodo tudi lepi. Tedaj ne zabite v nedeljo na tombolo.

Konsumno društvo pri sv. Jakobu se je minolo soboto preselilo v svoje nove prostore, v svojo lastno hišo, ki stoji na najlepšem in najprihajnejšem mestu okrožja svetojakobskega, ravno nasproti cerkve. Že v soboto zvečer je bilo jako živahno v novih prostorih, včeraj pa se je kar trlo občinstva do pozno v noč. Natlačeni so bili notranji prostor in ves prostorni vrt.

To je bilo neprestano prihajanje in odhajanje. Zabavo je poviševalo pevanje zbora bratovščine sv. Cirila in Metodija pri sv. Jakobu. Na večer je došlo tudi mnogo »Kolašev«. Prostorji bodo izbornu služili ne le Slovincem okolo sv. Jakoba, ampak so jako pripravi tudi za prirejanje vrtnih veselje v manjem stilu. — Na to opozarjamo naša mestna društva.

Odbor konsumnega društva pri Sv. Jakobu vabi svoje (kakor je bilo že javljeno) ude na domačo zabavo in pogovor, katera bo jutri večer ob 8. uri v svojih lastnih prostorih.

Obrambna zveza tržaških tržnih težakov priredi v torek 6. t. m., to je jutri zvečer ob 8. uri, konferenco v dvorani Mally, ulica Torrente št. 16. Tej konferenci bo program: »Edino ekonomični namen društva« in »O socijalni ekonomiji«.

Služba sodnega pristava v IX. plačilnem razredu je razpisana na deželnem sodišču v Trstu. Predpisano opremljene prošnje, z dokazilom o znanju deželnih jezikov, je predložiti predsedništvu tega deželnega sodišča do dne včetega 15. oktobra. — Razpis službe je priobčen v uradnem listu — samo v italijanskem jeziku!

Vremenski vestnik. Včeraj toplomer ob 7. zjutraj 7.8, ob 2. uri popoldne 25.- C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 766.3 — Danes plima ob 7.32 predp. in ob 6.28 pop.; oseka ob 0.48 predpoludne in ob 0.48 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske

× V Tomaju so imeli dne 28. in 29. m. m. občinske volitve. »Soča« poroča, da je zmagala narodna-napredna stranka v vseh treh razredih.

× **Nagla smrt.** Iz Bohinjske Bistrice pišejo: V sredo je umrl nenadoma Ignacij Palovič, doma iz Čepovana, delavec v predoru. V ponedeljek je prišel k njemu njegov brat, da bi si on dobil delo. V torek sta šla zvečer skupaj v predor, odkoder sta se v sredo zjutraj zdrava vrnila. Po kosilu sta legla oba na eno posteljo, da se odpočijeta. Med spanjem se je zdelo Janezu, da sliši neko ječanje poleg sebe. Kako se pa je še le prestrašil, ko se je zbudil! Svojega brata, katerega je videl še pred dvema urama zdravega, je našel poleg sebe v postelji mrtvega.

× **Občinski zastop v Fiumicelli** je namestništvo (sporazumno z deželnim odborom goriškim) razpustilo in je odredilo, da se morajo nove volitve izvršiti tekom 10 tednov. Meji tem bo vodil občinske posle namestništveni konceptist Conte Dandini, pridodeljeni okrajnemu glavarstvu v Gradiški.

Vzrok tej strogi odredbi je ta, da valed napetosti med liberalno večino in klerikalno manjšino občinski zastop ni mogel priti niti do začetka delovanja, ker ni izvršil volitve župana in svetovalcev.

× **Zakup užitnine v davčnem okraju Vodnjan.** Dne 27. oktobra ob 10. uri predpoludne se bo vršila na finančnem inspektoratu v Pulju ponudbena razprava za oddajo v zakup užitnine v davčnem okraju Vodnjan. Izklicna cena znaša letnih 8800 K, in sicer 7400 K za vino, vinski in sadni mošt ter 1440 K za meso. Užitnina se odda v zakup za leto 1904, eventualno 1905. in 1906. Natančnejše pogoje je možno izvedeti na rečenem inspektoratu in na davčnem uradu v Vodnjanu.

Vesti iz Štajerske.

Kakor kaže! Glasilo c. k. državnih uradnikov v Mariboru, »Marburger Zeitung«, je stala na čelu tistim listom, ki so razkričevali vse naše Spodnje Štajarsko kakor »brlog morilcev«, ker se je bilo tam dogodilo par umoritev.

Ali še vedno je v veljavi pravilo: danes meni, jutri tebi! V posojilnici v St. Lenartu so se dogodile velike sleparije, a avktorji teh sleparij so bili Nemei in nemškutarji. Tu pa se glasilo c. k. državnih uradnikov v Mariboru kar naenkrat boji, da bi se moglo (po njega lastnem receptu) dogodke v St. Lenartu generalizirati in delati po njih sklepe o kakovosti vse nemške in nemškutarske stranke na Spodnjem Štajarskem. V tem strahu meni list kar naenkrat, da to vendar ne gre, »da bi se delalo odgovornim in cel kraj ali celó vso okolico za izprijenost enega posamičnega človeka«! In vprašuje s hinavsko indignacijo: »So li morda radi tega, ker je neki kapelan na Koroškem zastupil mašno vino, vsi kapela-

nje na Koroškem zastrupovalci?! So-li vsi prebivalci kacega kraja roparski morilec radi tega, ker je kdo tam koga umoril?!«

Može pri »Marburger Zeitung« imajo prav: ne, niso zastrupovalci vsi kapelanje na Koroškem in ne morilec vsi prebivalci kacega kraja, čeprav imajo tu in tam kacega zločinca v svoji sredi! Ne, niso! In tako generaliziranje treba le obsojati. Ali iz predal »Marburger Zeitung« ne sme priti taka obsodba. Ona je izgubila to pravico z vsem svojim postopanjem na škodo našega naroda — ona, ki je radi enega slučaja (ki pa se je, vrhu vsega, pozneje še izkazal neresničnim) zasramovala vse spodnje Štajarsko »kakor brlog morilcev« in spodnještajarske Slovence kakor »narod morilcev«, in ki niti sedaj — ko je oni dogodek pojašnjen — nima toliko poštenja, da bi preklicala svoja neštevna žaljenja! List, čegar morala se ravna po principu »kakor kaže«: ki obsoja gori označeno generaliziranje, ako je Nemeem na škodo, a je prakticira sam prejšnji in naslednji dan, ako je to Slovincem na škodo: takov list je absolutno izgubil pravico, da bi komu dajal pouke, ali da bi koga sodil in obsojal!

Blizu konca.

(Spisal I. S. Ognjevit.)

(Dalje.)

Poleg njega je delal neki mlad človek. Ta je hitel vedno, kakor da ima bogvekoliko plačo. Delež ga je zaradi tega že dlje časa sovražil, ker mu ga je paznik večkrat kazal za izgled. Danes ga pa več živga ni mogel videti. Sploh je sovražil vse tiste, ki so se liki psi tresli pred vsakim, ki jim je mogel zapovedati količkaj. Takšni so bili prava nadloga, ker znali so tudi tožiti.

»Slišiš ti, ali veš, čegava je ta tovarna?« ga je vprašal Delež.

»X & Co.«, mu je odgovoril ta in ga gledal začudeno in brezumno.

»Pa jaz sem mislil, da je tvoja, ali pa da si ti tudi delničar.«

Ta ga je pogledal še bolj začudeno in zazeval.

»Moja?! Odkod?«

»Odkod, ne vem. Ali ti tako hitiš, kakor da delaš sebi.«

»Hitim?... Saj moram hiteti.«

»Ne moraš hiteti; ti moraš samo delati.«

Ta ga ni razumel.

»Le hiti, le. Kedar boš »erknen« kakor jaz, ti bo drugače pri duši. Le hiti, saj nazadnje dobiš za medaljo od starega lonca dno. Poglej mene. Jaz se moram čutiti srečnega, da me sploh še puščajo delati. Seveda, ti še ne umeš tega. Pa enkrat se že spomniš mojih besed! Če prej ne, tedaj, ko dobiš za medaljo od starega piskra dno.

S tem se je zavrnil ta šepetajoči razgovor.

Ure so tekale tako počasi, da bi človek ponorel od nervoznosti, ko bi čakal na vsako minuto. Zdelo se mu je, da je že celo večnost tukaj, a vendar je še le enajst. Še eno uro dopoludne in potem še sedem ur popoldne. Prestašil se je, ko se je spomnil, koliko mu bo še prestat do noči. Zazelel je, da bi se zdaj nekaj zgodilo z njim, n. pr. da bi ga zadel mrtvoud, da bi takoj izdihnil.

Zunaj je sijalo solnce in ga vabilo, naj pride se ogret. Ali on ni smel zapustiti dela, čeprav bi rajši nego bogvekaj, ker doma je bolna žena z nepreskrbljenimi otroci in tudi sam ne more živeti brez zaslužka. Kesal se je prvič v življenju, da se je kdaj oženil. Da je sam, bi bil zdaj brez skrbi. Pustil bi delo in odšel v alejo; tam bi legel na zeleno travo in dihal va-se sveži zrak. Ne bi ga skrbelo, kaj bo z ženo, kaj z otroci — za-se ga itak nič ne skrbi.

Roka in nogi so mu že čisto odrevenele. Na stopalih ga je peklo, kakor da stoji na žerjavci. Debele kaplje so mu padale z obraza. Ura je šla počasi, kakor da bi jo zaustavljali sam peklensček. Občutil je tudi glad. Ko bi vsaj kmalu bilo popoldne, da povžije malo hrane in se spočije! Pred njim na steni je visela ura. Ogledal se je vsaki čas na njo. Večkrat se mu je zdelo, da dela že četrto ure, a ko je pogledal, je videl, da je delal komaj minuto. Klet je na tihem, škripal z zobmi...

Razmišljal je o vsem življenju. Na pamet so mu prihajale vse skrbi, neprijetnosti in muke življenja in vpraševal se je, zakaj je bilo vse to, zakaj se ni ubil že poprej, da ne bi bilo teh sedanjih skrbi. Spoznal je, da

je storil posebno veliko neumnost, ko se je oženil, ko bi bil moral vedeti kakšno življenje bo imel in kakšno eksistenco bo mogel preskrbeti ženi in otročičem! Šinilo mu je v glavo, da bi bilo še najboljšje, da se — ubije. Boljšje, da se zdaj ubije, nego da bo moral pozneje, ko ne bo mogel več delati, umirati vsled bolezni in — lakote. Če ga bolezen jutri vrže na postelj, kdo ga bo preskrboval? Mari bolna žena ali slabotni otroci? Ali zopet se je odvrnil od te misli. Sklenil je, da se ne ubije, da ne bodo ljudje kazali za njegovimi otroci. (Pride še.)

Brzjavna poročila.

Rusko odlikovanje avstrijskemu nadvojvodi.

DUNAJ 5. (B.) Ruski krilni pobočnik Šeremetjev podal se je včeraj v Prago, da izroči nadvojvodi Ferdinandu Karolu veliki križ Andrejevega reda, podeljeni mu od carja Nikolaja.

Avstrija in Rusija glede Balkana.

DUNAJ 5. (B.) Avstro-ogrsko in ruska vlada ste na podlagi pogovorov med grofom Goluchowskim in grofom Lamsdorffom odposlali ruskemu in avstro-ogrskemu poslanstvu v Carigradu brzjavki, v katerih se izjavlja, da ste se obe vladi sporazumeli glede nadzorovanja uvajanja reform v treh vilajetih evropske Turčije. V teh brzjavkah se povdarja, da so na eno stran ustaši ovirali uvajanje teh reform, na drugo stran pa da so turška oblastva kazala premalo gorečnosti o izvrševanju teh reform. Obe vladi obžalujeta grozovitosti, katere se počenjajo nad mirnim prebivalstvom o vsakakor upravičenem dušenju ustaje ter smatrati nujno potrebnim priteči na pomoč žrtvam teh obžalovanja vrednih razmer.

Na to podajajo se poslaništva instrukcije glede humanitarne akcije, obstoječe v podpori vseh eksistenčnih pogojev oropanega prebivalstva, v olajševah za povračanje v domovino ter zopetnega sezidanja uničenih vasi, cerkev in šol.

Turški poslanik pri sultanu.

CARIGRAD 5. (B.) Angleški poslanik O' Connor bil je včeraj povabljen na kosilo pri sultanu in je bil na to od istega vsprejet v avdijenci.

Kriza na Ogrskem.

DUNAJ 5. (B.) Ogrski ministerski predsednik grof Khuen Hedervary dospel je sinoči iz Budimpešte semkaj.

BUDIMPEŠTA 5. (B.) Ogrska korespondenčna pisarna poroča z Dunaja: Njegov Val. cesar Fran Josip je danes ob 10. uri zjutraj v sprejel ogrskega ministerskega predsednika, grfa Khuena Hedervarya v avdijenci. Isti je poročal vladarju o vzrokih njegove demisije in o položaju na Ogrskem.

Kriza v Srbiji.

BELIGRAD 5. (B.) Sestavljen je novi kabinet z generalom Gruičem na čelu.

Izdajatelj in odgovorni urednik FRAN GODNIK.
Lastnik konsorolj lista »Edinost«.
Natisnila tiskarna konsorolj lista »Edinost« v Trstu

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Svoji k svojim!

ZALOGA

pohištva

dobro poznano

tovarne mizarske zadrage v Gorici (Solkan)

vpisane zadrage z omejenim poročtvom

prej Anton Černigoj

Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)

št. 1. hiša Marenzi.

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Solidnost zjamčena, kajti les se osuši v to nalašč pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobne, mederni sestav. Konkurenčne cene.

Album pohištva brezplačno.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minzi

ulica Tesa št. 52. A.

(v lastni hiši.)

ZALOGA:

Piazza Rosario (šolsko poslopje).

Cene, da se ni batil nikake konkurence.

Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih.

Ustnovna cenik brezplačno in franko.

Sprejema zavarovanje človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“
vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rezervni fond 25.000.000 K. Izplačane odškodnine: 75.000.000 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vseskozi slovansko-narodno upravo.
VSA POJASNILA DAJE:
Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12.

Zavaruje poslopja in premoženje pritožnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnokoristne namene.

Tužnim srcem naznanjajo podpisani žalostno vest, da je njih preljubljeni soprog, sin, brat in svak, gospod

Miroslav Pertot

včeraj, dne 4. t. m. ob 4 1/2 pop. po dolgi in mučni bolezni previden se sv. zakramenti za umirajoče, v dobi 26 let mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb se bo vršil v torek, dne 6. oktobra, ob 4. ure popoldne iz hiše žalosti (Rumena hiša).

BARKOVLJE, dne 5. oktobra 1903.

Andrej Pertot, oče.
Ljudmila Pertot, soproga.
Josip, Andrej Pertot, brata.
Evmelija Piščanc, por. Pertot, svakinja.
Antonija Pertot poročena Starec, sestra.

Podpirajte družbo Cirila in Metoda!

Je na prodaj

radi družinskih razmer in pod ugodnimi pogoji hiša z dobro obiskovano gostilno, vpeljana in ugodno prodajalnice jestvin, prodajo žganja in pekarijo, z prostornim gospodarskim poslopjem, dvoriščem, vrtom in zraven ležečimi dobro obdelanimi zemljišči (vinogradi), vse v najboljšem stanju in v zelo ugodni legi v bližini Tržaške okolice donosajoče veliko zaslužka in dobička.

Ob enem seproda vse pohištvo, zaloga blaga in vina. Natančneje pojasnila daje dr. Matej Pretner, v Trstu Ulica della Cassa di Riparmio št. 13. II. nadstropje.

Posojila

ne manjše od 10.000 kron
na hiše, zemljišče, dedščine
KAROL OFNER

Ulica Caserma št. 6. - TRST. - Ulica Caserma št. 6.
(Posredovalci izključeni).

IV. kmetska konjska dirka

dne 11. oktobra 1903. ob 1. uri pop.

Premovanje konj in velik konjski semenj

dne 12. oktobra 1903.

v BELOVARU (na Hrvatskem).

Železniške postaje Križevac-Belovar-Virovitica-Bares.

Prižene se okoli 1000 izvrstnih konj za izučenje, ježo, vozove in težo.

Prodajalnica obuval Julija Romanelli

CORSO 8.

Velikanski dohod za jesenski čas.

Zaloga galoš.

Obuvala za gospode

črna, angleska po gld 3.20, rumena,

po gld. 3.50

Specijaliteta obuval za dečke.

Obuvala za gospe.

črni ali rumena, angleska po gld. 3.30

nizki čevlji lakirani ali beli po gld. 1.80

Naročbe po meri.

== CENE NIZKE. ==

„LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA“ v LJUBLJANI

Polnovplačani akcijski kapital

K 1.000.000

Kupuje in prodaja

vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz.

Promet izdaja k vsakemu izrebanju.

Špitalske ulice šte. 2.

Zamenjava in eskomptuje

izrebane vrednostne papirje in vnovčuje zaplate kupone.

Vinkuluje in divinkuluje vojaške ženitninske kavičje.

Eskompt in inkasso menic.

Daje predujme na vred. papirje.

Zavaruje srečke proti kurzni izgubi

Borova narodila.

Podružnica v Spljetu

(Dalmacija.)

Denarne vloge vsprejema

v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vložni denar obrestuje od dne vloge do dne vziliga.

Promet s čeki in nakaznicami.

ZALOGA USNJA

— TRST —
Piazza Nuova št. 1. **M. MADRIZ** Piazza Nuova št. 1.
— TRST —

Velika zaloga vsakovrstnega usnja najboljših tu- in inozemskih tovarn.

Tovarna nadplavov ter vseh predmetov te stroke.

— Ugodne cene. —

Mala oznanila.

Pod to rubriko prinašamo oznanila po najnižjih cenah. Za enkratno insercijo se plača po 2 stot. za besedo; za večkratno insercijo pa se cena primerno znižuje. Oglasi za vse leto za enkrat na teden stanejo po 20 K. ter se plačujejo v četrtletnih anticiptivnih obrokih. Najmanjša objava 60 stot.

V Trstu.

Zaloga likerjev v sodčih in buteljkah.
Perhauc Jakob ulica delle Acque 12
Zaloga vsakovrstnih vin in buteljk. Postrežba točna, cene zmernе.

Kavarne.

Anton Šorli priporoča svojo kavarno „Commercio“ kjer je shajališče Slovencev. Na razpolago so vsi slovanski in mnogi drugi časniki.

30 malih stanovanj z eno sobo in kukiho se takoj odda v ulici Industria in ul. Guardia v bližini Stofa. Pisarna v ul. Giuliani št. 20 A, I. nadstr. od 1—2 in 5—7 pop.

Urar F. Pertot Trst ulica delle Poste 3, vogal ul. Torre bianca Prodaja srebrne ure od 3 gld. naprej, zlate ure od 8 gld. naprej. Izbor stenskih ur, regulatorjev i. t. d. Popravlja vsakovrstne ure po jako zmerni ceni.

Dve hiši na prodaj

z nekoliko zemljišča v bližini mesta več povč upravnništvo „EDINOSTI“.

Tovarna za cementne plošče

ANDREJ STOLFA

Trst. - ulica dell'Industria št. 1. - Trst.

Cementne plošče umeđene od 25 in 33 cm, šestvoglne plošče od 20 in 25 cm

po K 2.— □ m.

Plošče v risanjih po dogovoru. — Se ne boji nikake konkurence bodisi glede cene ali kakovosti blaga.

JAKOB BAMBIČ

- trgovec z jedilnim blagom -
Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejega. Najfineje testenine po jako nizkih cenah ter moke, žita, ovso in otrobi. Razpošilja naročeno blaga tudi na deželo na debelo in drobno po jako nizki ceni.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Svoji k svojim

OBUVALA.

— Dobro jutro! Kam pa kam?

— Grem kupit par čevljev!

— Svetujem Vam, da greste v

ulico Riborgo št. 25 po domače k Pierotu. Tam vdobite vsake vrste obuvala za moške, ženske in otroke. Isti popravlja male stvari brezplačno ter sprejema naročbe vsakovrstno obuvalo na debelo in drobno.

Lastnik: Peter Rehar.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Javna zahvala.

Podpisana si šteje v dolžnost prisrčno zahvaliti se vsem, ki so nam na kateri si bodi načina lajšali žalost na bridki izgubi naše

Zorice.

Posebno se pa zahvaljujemo slavnemu pevskeemu društvu „Kolo“ za mile žalo tinkegg. darovalcem krasnih vencev, in vsem oaiim, ki so blagovolili vdeležiti se pogreba.

Družina Josipa Furlan.

Odlična gospa

dà v najem krasno urejeno sobo intelligentnemu gospodu, eventualno tudi hrano. Ulica Belvedere številka 47., I. nadstr., vrata št. 6.

Alojzija Svagel

TRST - Ul. Farneto 8. - TRST

priporoča svojo zalogo jestvin, kolonijalij, vsakovrstnega olja, najfineje testenine po jako nizkih cenah, nadajle moko, žito, kavo, sladkon.

Razpošilja blago tudi na deželo bodisi na drobno ali debelo.

Cenike na zahtevo franko.

Prodaja manifakturnega blaga

SALARINI

v ulici Ponte della Fabbra št. 2.

in podružnica

„Alla città di Sondra“

ulica Poste nuove št. 3. (Brunerjeva hiša)

Izgotovljene obleke za moške, dečke in otroke. Moške obleke od 6.50 do 24 gld.; za dečke od 4 do 12 gld. Jopiči iz snovij od 3 do 8 gld. Hlače iz snovij od 2—4 gld. ravno take iz najfinejše volne od 4.50 do 8 gld. Velik izbor finih površnikov v barvah od 8 do 24 gld. Volnene obleke za otroke od 3—12 let od 2.50 do 9 gld.; isti iz platna od 1 do 5 gld. Haveloki (Loženi) za moške, dečke in otroke po zelo zmernih cenah. Hlače od moleskina za delavce (iz lastne predilnice v Korminu). Močne srajce lastnega izdelka po 1.20 gld. Zaloga jopičev Orleans, platna, črnega in barvanega satena za pisarniško osebje.

Bogat izbor snovij za moške obleke toli na meter koli za naročbe po meri, koje se izvrše v slučaju dotrebe v 24 urah.

Pavel Gastwirth

Trst, ulica Madonnina 3.

Zaloga pohištva, popolnih sob.

Dunaj—Trst.

Žežno pohištvo, zrela iz Belgije. — Podobe v izboru in tapetarija. — Ure, silvalni stroji za dom in obrt po najugodnejših cenah.

Radi odhoda

se prodajo vsi predmeti, koji

se nahajajo v restavraciji Jos.

Vouka na Opčinah.